

BESZÁMOLÓK

SZEMLÉK

REFERÁTUMOK

Hiányt pótló adatbázisok: a "SZÜV Céginfo" és a "SZÜV KI? Mit? (gyárt)"

CÉGINFO

A gazdaság átalakulása szétzilálta a korábbi üzleti kapcsolatokat. A régi nagy cégek többsége vagy csődbe jutott, vagy elemeire esett szét. A cégek száma két év alatt megtízszereződött. A gazdasági kapcsolatok újbóli kiépítéséhez információra volt és van szükség.

Ezt felismerve készítette el a SZÜV többnyelvű céginformációs rendszerét. A programrendszer ma a magyar nyelven kívül angolul, németül, olaszul, franciául és szlovákul kommunikál. A nyelvek megválasztásánál elsősorban Magyarország gazdasági kapcsolatait és a befektetési szándékokat vettük figyelembe.

Az adatbázis a cégekről a legfontosabb adatokat tartalmazza, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a kapcsolat felvételéhez. Ezek: a cég neve, címe, telefonszáma, faxszáma, cégbejegyzési adatai, a vezetőik neve, létszáma, tevékenységi köre.

Az információt igénylők nagy hányada ma még alig rendelkezik a legelemibb számítástechnikai ismeretekkel, ezért olyan programrendszert alakítottunk ki, amelynek a kezelése egyszerű, jól áttekinthető.

Az adatbázis használatánál lehetőség van az információ területi (megye, település), valamint tevékenységi kör szerinti behatárolására. A munkát fejlett outputszolgáltatás segíti. A felhasználó mintegy 50-féle listamodul közül választhat.

Az adatbázis feltöltésénél arra törekedtünk, hogy lehetőleg az összes cég adatát tartalmazza, és az adatok a valóságnak megfelelőjenek. Ennek megvalósítása a magyar viszonyok között igen nehéz.

A cégbírószági bejegyzések nagyon eltérnek a valóságtól. Az újonnan bejegyzett cégek jelentős hányada meg sem kezdi működését (hat hónap után még 40-50%-uk nem funkcionál). Nehezíti a helyzetet, hogy a tevékenység megjelölésénél kívánságlistákat tüntetnek fel. Amíg egy komoly cég maximum 5-6 tevékenységet folytat, addig egy új cég 40-50 tevékenységet regisztráltat. Ezenkívül a távközlési fejlesztés következtében a telefon- és faxszámok is gyakran változnak.

Ez az adatbizonytalanság megnehezíti a jó marketingorientált cégnyilvántartó rendszer létrehozását. Ennek felismerése vezetett arra, hogy az adatfeltöltéshez a magyar körülményeknek megfelelő technológiát dolgozzunk ki. Az adatbázisba a cégek cégbejegyzési adatai kerülnek be, amelyekből ügynöki lap készül. Klépitettük ügynöki hálózatunkat, amely az adatok ellenőrzését, pontosítását, kiegészítését végzi.

A teljesség érdekében az adatbázisba kerülés ingyenes. Várhatóan az is marad, hogy a teljesség a minőség megtartása mellett is megvalósítható legyen. Ma még sok cég nem érzi, nem érti, hogy a sikeres üzlethez elengedhetetlen az információs vérkeringésbe való bekerülés. Ezzel a módszerrel tudtuk elérni, hogy ez az adatbázis ma Magyarország legteljesebb és legpontosabb cégnyilvántartási rendszere. Önmagában egyik sem igaz. Van nála teljesebb, de adatjósága messze elmarad a miénk mögött. Van pontosabb nála, de annak tartalma csak pár ezer cég.

A feltöltött adatbázis a feldolgozóprogrammal mágneselemezre kerül forgalomba, az automatikus telepítőprogrammal együtt.

Az adatbázis a piacon meghozta a sikert. Ma már csaknem ezer helyen üzemel Magyarországon és szerte a világon, Johannesburgtól New Yorkig, segítve a magyar gazdaság kapcsolatrendszerének újbóli kiépítését. Az adatbázist ügynökeink folyamatosan frissítik, hogy naprakészségét ne veszítse el, piaci pozícióját megőrizze.

KI? MIT?

Az elmúlt években egyre több gazdasági információs adatbázis, kiadvány jelent meg a gazdasági élet szereplőiről Magyarországon. A legtöbbnél hiányzik a jó keresőregiszter. Vajon miért? Erre a kérdésre kerestük a választ, mielőtt *Ki? Mit?* adatbázisunkat megépítettük. Az okot a magyar nyelv sajátosságai- ban és fejlődéstörténetében találtuk meg.

A megfelelő keresőregiszter kiválasztása

Az évtizedek során a szakemberek megpróbálták a fogalmakat rendszerezni, hierarchiákba sorolni. Ez a módszer a nyelv sajátosságai miatt torz, körülíró fogalmakat, illetve szakregisztereket eredményezett. Ezért viszont joggal kifogásolják a felhasználók az ITJ, az SZTJ, a harmonizált vámjegyzék, és egyéb kiadványok szerkezetét. Alaposan megvizsgáltuk ezeket a rendszerezéseket, és rá kellett jönnünk arra, hogy bármilyen kötött hierarchiára épülő rendszerezést készítsünk is, az szerkezetében kifogásolható lesz. Egyes felhasználók számára szinte használhatatlanná válik, azon egyszerű oknál fogva, hogy az emberek különböző csoportja a tárgyak csoportosítására más-más fogalomkört használ.

A címszóregiszter felépítése

Annak felismerése, hogy egy mindenki számára jól használható hierarchikus fastruktúra nem építhető meg, arra vezetett bennünket, hogy szakítottunk a kötött rendszerekkel, és rugalmas, szerkezetében egyedülálló keresőregisztert építettünk fel. Lényege, hogy a különböző szempontok szerint létrehozott síkbeli fastruktúrákat térbeli fastruktúrákká kapcsoljuk össze. Ezzel egyetlen rendszerben egyesítettük a különböző szempontok szerint készített besorolási hierarchiákat. A keresőregiszter így történő felépítése szükségtelenné tette a fogalmak körülírását. Ezentúl még a szinonim fogalmak használatát is megengedi.

Az 1. ábrán pár egyszerű fogalmon keresztül érzékelhető a szótár működése, felépítése. Négy szintet használtunk. Az áttekinthetőséghez, valamint a használathoz ez is elégségesnek bizonyult. (A szintszám egy-egy rendszer definiálásakor opcionálisan választható meg.) A szótárakat mindig a legalacsonyabb szint felől építettük fel. A szótárépítő programmal kapcsolatot hozhatunk létre a szótár bármely szintjén elhelyezkedő elem és egy másik szótárszinten lévő (nem feltétlenül szomszédos szinten lévő) elem között. A szótárkezelés a redundáns kapcsolatokat megtűri. Így abból nem származik hiba, ha egy terméknek (fogalomnak) kettős kapcsolata van egy magasabb szintű gyűjtő fogalomhoz. Ez a megoldás a szótárépítési munkát leegyszerűsítette, egyúttal a síkbeli fastruktúrákat térbelivé kapcsolta össze.

A használathoz mindenkor a keresési cél dominál. Az a gyártó, aki műanyag granulátumot akar eladni, a műanyag termékek címszó felől kezdi keresni mindazokat, akik műanyag termékeket gyártanak. Így a műanyag ablakot gyártóhoz is az erre a területre kiépített hierarchián keresztül juthat el. Arról viszont, aki építőanyag-kereskedelemmel foglalkozik, feltételezhető, hogy a házipépítési anyagok, nyílászárók, vagy ablakok címszóról jut el a műanyag ablak fogalomhoz.

Jól látható, hogy mindkét kereső az általa ismert hierarchiát, fogalomkört használhatja, nem kényszerítjük rá egy számára idegen besorolási rendszer megismerésére. A műanyag ablak címszónak egyik esetben sincs kiténtetett szerepe. Nem célzottan azt

keresték. Természetesen, aki kizárólagosan műanyag ablakot keres, az az adott címszóra is beléphet, azonban a legtöbb esetben nem ez a cél, illetve nem biztos, hogy a termék a kereső által megadott fogalom meghatározással van benne a szótárban. (Pl. a műanyag ablak fogalmat sokszor PVC-ablak fogalommal helyettesíti a köznyelv.)

Legtöbbször alternatív lehetőségek közül kívánunk választani. Az ábrán látható, hogy a "burkolóanyagok"-tól a "szalagparkettáig"-ig két úton juthatunk el. Ez a redundancia azonban nem zavaró, mert a rendszer a redundáns elérést elnyomja.

Keresés címszó szerint

Ha a szótár felépítettük, tulajdonképpen egy relációs adatbázis-kezelő rendszer is megfelelő keresőrendszerként, hiszen a címszavakat, gyűjtőfogalmakat előállítottuk.

Két lényeges dolgot a relációs adatbázis-kezelők azonban nem tudnak kielégíteni, amire viszont a felhasználók oldaláról igény mutatkozik. Az egyik, hogy a keresett címszó megtalálása után a felhasználót érdeklik a címszó szótárbeli kapcsolatai (milyen fogalmakat fog össze, illetve milyen magasabb csoportoknak részhalmaza). Látni szeretné a megtalált címszó környezetét, amelynek ismeretében keresési stratégiáját pontosíthatja (szűkítés, bővítés). Ez érthető, hiszen arról nincs információja, hogy a szótár milyen címszavakat tartalmaz.

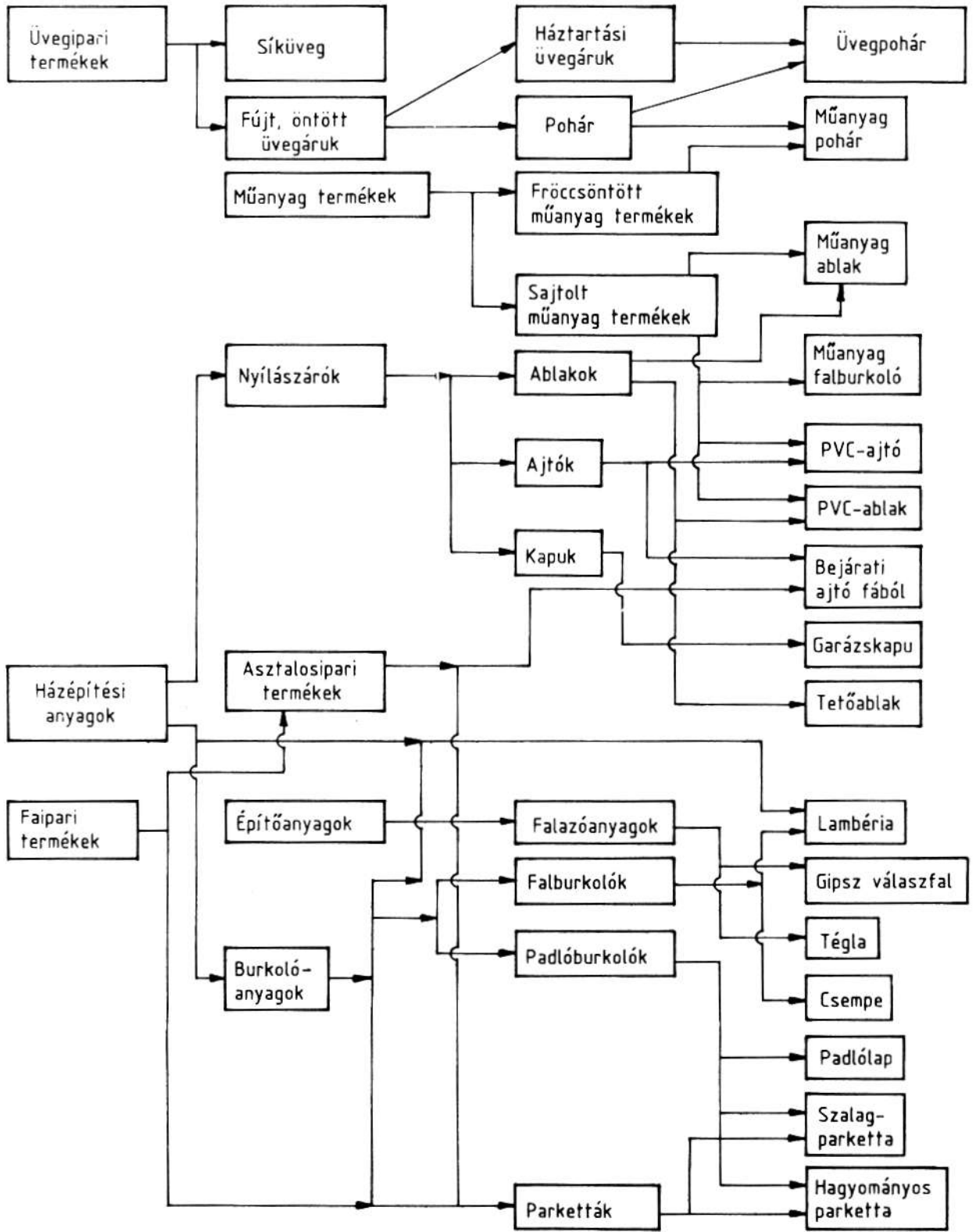
A másik kielégítendő igény, hogy az adatbázis felhasználója látni szeretné a cég teljes profilját. Ez viszont két úton oldható meg: a kulcsszavakat a cégrekordban (adatrekord) is tároljuk, vagy az adatrekord oldaláról is elérhetővé tesszük a szótárt. Megoldásunkban az utóbbit választottuk.

Ha teljessé akarjuk tenni a keresési komfortot, akkor a gyártókat és a forgalmazókat is meg kell különböztetnünk egymástól ugyanazon termékcímszóra. Ezt a termékcímszó és a cég adatrekord közötti kapcsolatnál jelöljük.

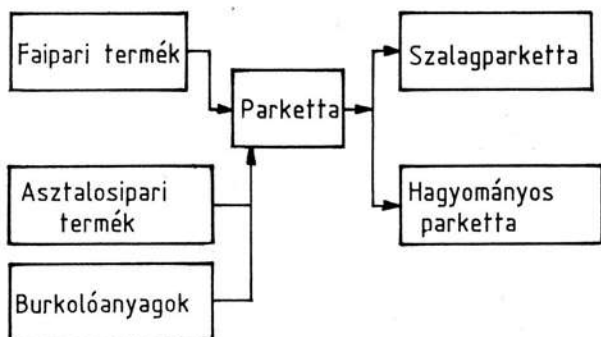
A keresés végrehajtása az adatbázison

A keresés első fázisa a területi behatárolás. Kereshetjük az adott termékkel foglalkozó céget országos, megyei vagy településszinten. A második lépésben meg kell jelölnünk, hogy az adott terméket gyártó vagy forgalmazó cégeként keressük-e, vagy esetleg mindkét csoportban. A harmadik lépésben a keresett címszó alapján belépünk a szótárba. Legyen a címszó *parketta*. Hogy mi jelenik meg a képernyőn, a 2. ábra mutatja. (A karakterláncra történő keresés mindig a magasabb szint felől indul!).

Mint látható, a magasabb és alacsonyabb szótárkapcsolatok is megjelennek, így a fogalom bővíthető vagy szűkíthető. Mindazokon a pontokon, ahol egynél több felsőbb kapcsolat van, ez azt jelenti, hogy két vagy több síkbeli fastruktúra metszi egymást. Ezekon a pontokon egy másik síkbeli fastruktúrára lehet áttérni. Ha a fenti esetben a fastruktúrán a *burko-*

1. ábra Részlet a szótár szerkezetéből

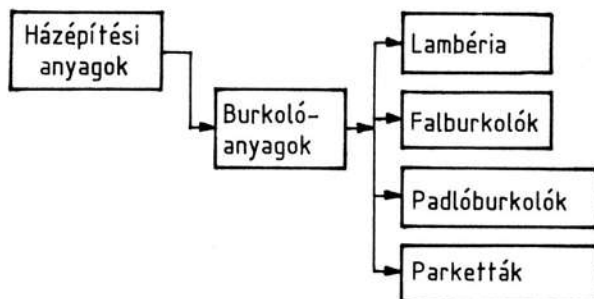

2. ábra A parketta címszó szótári környezete

lóanyag címszóra lépünk, akkor már a *parketta* fogalomkörből kilépve, a *burkolóanyag* fogalomkörbe jutunk, amely a *faipari termékkör*ből való kilépést is jelenti. Ezt láthatjuk a 3. ábrán.

A cégek között bármely szótárszinten elhelyezkedő fogalomhoz köthetők. Ez a megoldás előnyös, mert rugalmassá teszi a rendszert. Viszont hátrányos akkor, ha a keresett fogalomnál magasabb szintű a cégkapcsolat. Ekkor a leválogatásba a cég nem kerül bele. (Például a cég az adatszolgáltatásnál *nyílászárók* gyártását adta meg, de nem definiálta, hogy *ablakot*, *ajtót* vagy *egyéb nyílászárót* gyárt-e.)

Beszámolók, szemlék, referátumok

3. ábra A burkolóanyagok címszó szótári környezete

Ebben az esetben a cégkapcsolat a *nyílászáró* fogalomhoz kötődik. Ha az *ablak* címszóra keresünk, a leválogatásnál ez a cég kimarad, ugyanis a *nyílászáró* fogalom alapján nem dönthető el, hogy *ajtót* vagy *ablakot* gyárt-e.)

A szoftver a fenti egyedülálló megoldásokon kívül sok általános keresési módszert is tartalmaz. A felhasználást ötven előre elkészített output funkció segíti. Mindezek együtt eredményezték, hogy az adatbázis felhasználói köre igen gyorsan bővül.

Késmárki Mátyás

(Számítástechnikai és Ügyvitelszervező Vállalat)

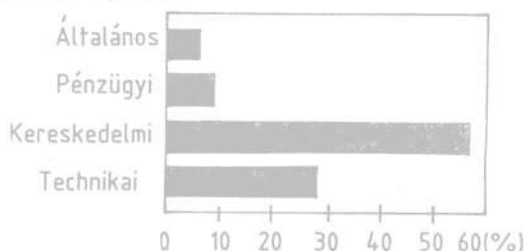
BC-NET a Magyar Gazdasági Kamaránál: újabb ablak Európára

Az Európai Közösség 1986. november 3-i határozatával akcióprogramot indított a kis- és középvállalkozások tevékenységének támogatására. Ennek keretében állították fel a *BC-NET (Business Cooperation Network)* számítógépes üzleti partnerkereső hálózatot. 1988 júliusában megindult a rendszer kísérleti üzeme, amelynek sikere igazolta az előzetes elvárásokat, és alapot nyújtott a munka folytatására. 1990 közepétől már üzemszerűen folyik a szolgáltatás.

A gazdasági tanácsadókból és közvetítőkből álló hálózat gyorsan és a legnagyobb diszkréció mellett azonosítja a lehetséges partnereket minden gazdasági együttműködést kereső vállalat számára a saját országában vagy annak határain túl. Az együttműködést a lehető legszélesebben kell értelmezni. Az ipar, a szolgáltatások, a kereskedelem területén az egyszerű bér munkától az alvállalkozáson át a vegyes vállalatok létrehozásáig minden szóba jöhet. A pénzügyi kooperáció, a know-how átadás vagy a hirdetésszervezés is a palettán van. Az 1. ábra az ajánlatok típus szerinti megoszlását mutatja, míg a 2. ábrán az ajánlattevő cégek ágazati (NACE) besorolását látható.

Az eredeti szándék szerint a rendszer csak az EKT-országok körében működött volna, de hamarosan bővítették ezt a kört, először az EFTA-országokkal, majd később még tágabb körben, Európán kívül is.

Kooperációs típusok

1. ábra A kooperáció különböző típusainak aránya

2. ábra A résztvevők aránya ágazati (NACE) besorolásuk szerint